

Motion

1980/81:2095

av Åke Polstam och Marianne Karlsson

med anledning av proposition 1980/81:149 om Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts verksamhet och organisation

I propositionen föreslås en ny organisation för SMHI, innebärande att verksamheten under generaldirektören bör organiseras på fyra huvudenheter. Detta är en avvikelse från SMHI-utredningen, som föreslog fem huvudenheter, dvs. att även en särskild marin avdelning skulle finnas med i organisationen. Då förslaget i propositionen är ett helt nytt alternativ, som inte blivit närmare belyst, synes det angeläget att riksdagen vid behandlingen av organisationen närmare jämför de båda förslagen. Från personalhåll har kritiska synpunkter framförts direkt till regeringen som emellertid lämnat dem utan avseende. Det är möjligt att den i propositionen föreslagna organisationsformen är lämplig, men om den är lämpligare än utredningsalternativet är inte bekant. Personalföreträdarnas synpunkter är i huvudsak följande:

Det finns starka skäl för en särskild marin avdelning. Den marina verksamheten i sin moderna form är en "ny verksamhet", internationellt, inom landet och på SMHI.

Verksamheten har en stark utvecklingspotential och det är angeläget, att den inom landet ges det stöd som är möjligt.

Den marina verksamheten har en plats på SMHI, som får sin särskilda styrka genom kopplingen till meteorologin och hydrologin.

Ett välbehövligt stöd till landets marina verksamhet vore, att ge den del som ligger på SMHI en egen plattform i nivå med de traditionella disciplinerna meteorologi och hydrologi.

SMHI-utredningens förslag till uppbyggnad av en marin avdelning är väl kända. Den marinmeteorologiska realtidstjänsten på nuvarande väderbyrå slås samman med den oceanografiska tjänsten på nuvarande hydrologiska byrån. Detta innebär i sig förbättrade utvecklingsmöjligheter för båda verksamheterna eftersom grundmetodiken – beskrivning av havets vattenrörelser – är gemensam.

Det finns starka skäl mot en gemensam huvudavdelning för vatten.

Hårdtaget kan man säga, att för vatten inom de hydrologiska och marina verksamheterna är det bara ordet som är gemensamt. Inom den marina verksamheten är grundmetodiken en beskrivning av vattnets rörelser i flera rumsdimensioner – den gränslösa aspekten. Inom den hydrologiska verksamheten är det helt andra aspekter som är av intresse, främst då den "odimensionella" vattenföringen i landets vattendrag. De hydrologiska och marina tjänsterna på SMHI utnyttjas också på helt skilda sätt. Ett av den marina verksamhetens huvudsyften är realtidstjänsten ("on line"), alltså att till ledning för bl. a. sjötrafiken lämna uppgifter om situationen här och nu och ge prognoser för utvecklingen i verklig tid. Inom hydrologin är huvudsyftet istället en arkivhållning med beskrivningar av karaktäristiska

data, där realtidsaspekten har en helt underordnad betydelse.

Den marina verksamheten har också beskrivningen av karaktäristiska egenskaper hos vattenområden som ett av sina huvudsyften. Här är det grundmetodikerna som ger det starka bandet till den marina realtidstjänsten.

Det finns naturligtvis också funktionella samband mellan de hydrologiska och marina verksamheterna, men de ligger snarast på det planet, att grundmetodikerna för beskrivning av fria vattenrörelser också är tillämpbar på landets sjöar. En sådan tillämpning vore ny för den hydrologiska tjänsten på SMHI.

Vi har funnit att en sammanläggning av de hydrologiska och marina verksamheterna blir en artificiell konstruktion utan funktionella samband. Den fördel som det i och för sig innebär, att lägga samman de marina verksamheter som nu är åtskilda minskar i detta fall. Detta är en följd av att "avståndet" mellan de marina och meteorologiska realtidstjänsterna då blir större än i alternativet med en särskild marin avdelning. Det vi ser som ett huvudmotiv för SMHI-utredningens förslag, nämligen en välbehövlig förstärkning av den marina verksamheten, går förlorat. Detta vore beklagligt med tanke på den potential som skulle ligga i en särskild marin avdelning på SMHI.

Vidare förefaller det möjligt att redan på ungefär nuvarande resursnivå bilda en marin avdelning. En inriktning mot utredningens förslag kan på så vis erhållas redan i inledningen till den övergångsperiod, som utredningen räknar med erfordras för att genomföra förslaget.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en förutsättningslös prövning av de båda organisationsalternativen innan den nya SMHI-organisationen fastställs.

Stockholm den 25 mars 1981

ÅKE POLSTAM (c)

MARIANNE KARLSSON (c)